

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürögnyelv: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdonosa. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Nettó. Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVII. évfolyam, 223. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF
1897-1932.

Szombat, 1932. szeptember 24

„A lej árfolyamán nem kell változtatni...”

Jelentette ki Mironescu pénzügyminiszter --- A kormánypárt egyhanguan elfogadta a moratórium-javaslatot --- Maniu: „A nemzetnek élnie kell” ---

Tökéletesnek találják a liberálisok a vagyonellenőrzési javaslatot

Büntetés az állami pénzek eltékozlóinak

Bucurestiből jelentik: A nemzetiparasztpárt végrehajtóbizottsága Maniu Gyula elnöke alatt ülést tartott, amelyen a konverzió problémáját és a kormány által elkészített konverziót felfüggesztő moratóriumos javaslatot vitatták meg. A végrehajtóbizottsági ülésen először Mironescu pénzügyminiszter beszélt, majd pedig Iunian volt igazságügyminiszter szólalt fel, aki mindenekelőtt azt hangoztatta, hogy

növelni kell az adózók fizetőképességét, hogy ezáltal megnagyobbodjon az állam fizetőképessége is.

Kijelentette, hogy a kormánynak egyaránt foglalkoznia kell a városi és falusi adózók helyzetével. Ha pedig ezt nem tudja megtenni, akkor marad még egy megoldás: a lelnék reális értékére való átszámítása, illetve a nemzeti valuta restabilizációja. A konverzió végső megoldásának ügyében halaszta a kérés és amellet foglalt állást, hogy mondják ki a kényszervégrehajtások felfüggesztését, úgy a falusi, mint a városi adósokra. Ezt az álláspontot fogja a parlamentben is képviselni. Iunian beszédére adott válaszában Mironescu kijelentette, hogy

a lej árfolyamán nem kell változtatni.

Rávilágított arra, hogy a lej árfolyamának csökkentése az adósok problémáját az egész nemzet és az egész ország problémájává szélesítené ki és könnyen katasztrófát jelenthetne az országra.

Maniu vállalja a felelősséget

Ezután Maniu Gyula emelkedett szólásra, aki hangsúlyozta, hogy a moratóriumos javaslatot ő dolgozta ki és azért vállalja is a teljes felelősséget. A kormány nem egy osztály kormánya és igyekezni fog az összes kategóriák problémáit megoldani. A kérdés, hogy milyen uton kell haladnunk? A külföld segítségével? Vagy pedig csak a saját eszközeinkkel? Mindenképpen egy elv kell, hogy vezéreljen: a nemzetnek élnie kell. Az első út könnyebb és rizikómentesebb. Ha azonban meggyőződünk arról, hogy nem vezet eredményre, akkor teljes lelkesedéssel fogjuk követni a másik utat. Várjuk meg azonban, hogy milyen eredményeket hoz a kormány munkája, valamint a közeljövőben lefolytatandó két nemzetközi konferencia.

Maniu Gyula ezután szavazásra tette fel a javaslatot, melyet a végrehajtó-bizottság szinte teljesen egyhangulag magáévá tett. Ez a tény annál is inkább nagy jelentőséggel bír, mert ezzel a nemzeti-parasztpárt most már végleg elfogadta Maniu javaslatát.

Bucurestiből jelentik: A konverziós bizottság ma az összes kategóriákra megszavazta a hat hónapi feltétlen moratóriumot. Általában azt hiszik, hogy a számos feliratkozás ellenére is nem lesz hosszabb parlamenti vita és a kormány el van határozva, hogy már csak politikai szempontból is a javaslatot a legövidebb időn belül megszavaztatja.

Bucurestiből jelentik: A Kamara ma délelőtti ülésén Bratianu György javaslatot terjesztett elő, amely szerint a Kamara üdvözölje a Constantába érkezett angol hajórajt. Voicu Nitescu, Leonte Moldoveanu és Pop C. István dr. felszólalása után hozzájárultak a javaslathoz. Ezután Popa Teodor interpellációt intézett a kormányhoz a vetőmagakció ügyében. Voicu Nitescu azonnal válaszolt és kijelentette, hogy a kormány a legmesszebbmenő módon gondoskodik arról, hogy a gazdák nemesített vetőmagban részesüljenek. A terheket az állam viseli, a gazdák nem kötelesek a magvak árát készpénzben visszafizetni, hanem tengerit, zabot és árpát adnak cserébe, ami a katonaság ellátására kell. Amennyiben nincs megfelelő fedezet, a kormány mindegyikre találni fog. A földművelésügyi miniszter ezután dr. Fischer József tegnapi felszólalásával foglalkozott és kijelentette, hogy a kenyérbélyegek megszüntetése addig nem lehetséges, amíg a buzaiviteli hitelek ki nincsenek fizetve. Ez a hátralék még 260 milliót tesz ki. Amint ennek kifi-

zetése megtörténik, a kenyérbélyeg automatikusan megszűnik. Ezután Costinescu interpellált, hogy a kormány tegye meg az intézkedéseket olyan irányban, hogy a főváros ne maradjon kenyér nélkül.

A Kamara ezután áttért a vagyonellenőrzési és becsületvédelmi javaslatok tárgyalására. Luca liberális volt az első felszólaló, aki megismételte a Boila Romulus elleni vádakat. Elmondja, hogy amikor egy ízben Bocu Sever ellen hozott fel hasonló vádakat, akkor Bocu azt mondotta neki:

— Azt hiszi, én is olyanokat csináltam, mint Boila?

Ismét vádolják Boila Romulust

Popovici Mihály a legélesebb védelemben részesíti Boila Romulust. Azt mondotta, hogy a rágalmazók Boila vagyonának csak az aktívumát nézik, a terheiről nem akarnak hallani, pedig azok igen nagyok. A Boila Romulus ellen hangoztatott vádak egyazon forrásból erednek és onnan szerezte azokat Luca is.

Luca: Az természetes, hogy önök védelembe veszik Boilát.

Popovici: Néhány nap múlva törvény lesz ebből a javaslatból és akkor megindíthatják a vizsgálatot. Biztos vagyok benne, hogy miként a mult kormányzat alatt is, most is a legteljesebb elégtételt szolgáltatnak Boila Romulusnak.

Luca előre is bejelenti, hogy ő, amikor a feljelentést megteszi, egészen jóhiszeműen jár el. Ezután a javaslatokkal foglalkozva a becsületvédelmi törvény egy részének módosítását kéri. Kijelenti, hogy a liberális-párt a vagyonellenőrzési javaslatot tökéletesnek találja és azt megszavazza. Hangsúlyozza azonban, hogy amikor az ő pártja uralomra jön, akkor nemcsak az ország kárára felhalmozott vagyonokat kobozzák el, hanem megbüntetik azokat is, akik az állam pénzét eltékoztatták.

Csak a jövő hétre várható az új magyar kormány megalakulása

Kombinációk a budapesti lapokban -- Derüs epizód Károlyi Gyula gróf lemondása után

Megkezdődtek a kormányzói audienciák

Budapestről jelentik: A magyar kormányválság kérdésében jelentősebb változás még mindig nem állott be. Az egységes párt körében egyre inkább hangoztatják azt az óhajt, hogy álljon Bethlen a megalakítandó kormány élére. Bethlen István gróf azonban, aki az éjszaka megérkezett a fővárosba, erről a kérdéssel nem hajlandó nyilatkozni. A volt miniszterelnök mindenekelőtt az egységes párt klubhelyiségében tett látogatást, ahol beható tanácskozásokat folytatott pártjával. Ma délelőtt Bethlen felkereste gróf Károlyi Gyulát, a lemondott miniszterelnököt, akivel hosszas megbeszélést tartott, míg délután a kormányzó előtt jelent meg kihallgatáson.

A kibontakozás politikai körök véleménye szerint csak a jövő hétre várható. A lapok különböző kormánylistákat kombinálnak, amelyeknek azonban semmi alapjuk sincsen. A Mai Nap Bethlent és Zsitvayt kombinálja miniszterelnöknek, míg az Új Nemzedék Bethlen- vagy Gömbös-kormányt emleget. Az Est nem közöl kormánylistát. Bethlen egyébként baráti körben kijelentette, hogy nem vállalkozik kormányalakításra és így a vele kapcsolatos kombinációk önmaguktól elesnek. A miniszteri tárcákra egyébként az említett két lap a következőket kombinálja: Keresztes-Fischer, Klébelberg, Gratz Gusztáv, Karafiáth, Walkó, Gömbös,

valamint Marschall Ferenc, báró Vay László bihari főispán, Kornis Gyula, Schandl Károly, Fabinyi Tihamér, Visnyai Jenő.

Károlyi Gyula gróf lemondásával kapcsolatban egyébként most került nyilvánosságra egy derüs epizód. A lemondott miniszterelnök szerdán este, a lemondás estéjén szokása szerint a dunaparti Pilseni Sörözőkban vacsorázott, amikor berobogott egy rikkancs a helyiségbe, kezében estilappal és a kormány lemondását harsogta. Károlyi gróf elmosolyodott, magához intette a rikkancsot, egy lapot vett el, majd pedig ötven fillért nyújtott át neki. A rikkancs a visszajáró negyven fillért át akarta nyújtani Károlyinak, azonban az nem fogadta el a pénzt és mosolyogva intett az árusnak, hogy tartsa meg magának. A lapok megjegyzik, hogy megérte Károlyinak a negyven fillért, hogy lemondását végre nyomatásban látta és súlyos gondoktól szabadult meg.

A kormányválsággal kapcsolatos tárgyalások egyébként az eddigi tervekkel ellentétben már ma kezdetüket vették. A kormányzó a kora délutáni órákban fogadta gróf Bethlen Istvánt, majd pedig a törvényhozó házak két elnöke, báró Wlassics és Almássy László jelentek meg előtte kihallgatáson. Horthy Miklós kormányzó holnap a törvényhozó házak alelnökeit és a politikai pártok vezéreit fogadja.

Megnyilt a Népszövetség 68-ik ülészsaka

Félévre elhalasztják a mandzsuri kérdés feletti vitát — Nincs semminemű javulás a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokban

Genföli jelenték: De Valera elnöke alatt ma délelőtt megnyilt a Népszövetség 68-ik ülészsaka. Az ülést De Valera nyitotta meg. Érdekes megemlíteni, hogy az ir kormányelnök a mandzsuri kérdésben egészen más véleményt fejtett ki, mint amilyen az angolok eddig ismeretes véleménye volt. A Népszövetség mindenekelőtt a leszerelési konferencia folytatásának további költségeit szavazta meg, majd pedig a mandzsuri kérdésben elkészített

Lytton-jelentés feletti vita került volna napirendre, az angol delegáció azonban azt kérte, hogy ezt a kérdést félévre halasszák el.

Neurath német külügyminiszter a Népszövetség gazdasági bizottságának működéséről tett jelentést és kifejtette, hogy a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokban semminemű javulás sem mutatkozik. Az együttműködés szükségességét hangsúlyozta és véleménye szerint ennek az elvnek a minél szélesebb körök által való elfogadása terjedőben van.

Károly király naponként elolvassa az ország összes lapjait

Berlini lap cikke az uralkodóról — A király neve a nagyvadász. Öfelsége és a parasztság

A Berlinben megjelenő nagy német lap, a „Berliner Montagspost“ egyik legutóbbi számában igen érdekes és rendkívül megleghangu cikket ír II. Károly királyról, Románia uralkodójáról. A cikket Cazana, a Berliner Montagspost levelezője szignálja s többek között a következőket írja:

„Károly király mindössze két éve foglalta el Románia trónját és azóta fáradhatatlan ambícióval dolgozik azon, hogy az ország életét

Uccakövezést szavazott meg Ségának a városi interimár-bizottság

Az interimár-bizottság mai ülésén tárgyalás alá került a ségai lakosságnak egy beadványa, amelyben az évek óta elhanyagolt ségai Aprodul Purice, volt Szilágyi Dezső-ucca kikövezését kérték. Dr. Botioc Elek, az interimár-bizottság elnöke elismerte a kérelem jogosságát és a Szilágyi Dezső-ucca kikövezésének sürgősségét. Beszámolt arról az interimár-bizottság tagjai előtt, hogy néhány nappal ezelőtt személyesen járt Ségában és megállapította, hogy a Szilágyi Dezső-ucca mindkét oldalán már régen fel vannak halmozva a kikövezéshez szükséges kövek, de egyébként is rendelkezésre áll minden anyag és csak a munkáról lehet szó, amelynek költségeit — a mérnöki hivatal számítása szerint — körülbelül 70.000 lejben állapították meg. A kövezési munkálatokat munkanélküliek által két hét alatt lehet folytatni. Botioc dr. javasolta tehát, hogy a kövezési munkálatokat lehetőleg a legrövidebb időn belül, még az őszi esőzések beállta előtt végezhessék el.

Az indítványt az interimár-bizottság egyhangúlag elfogadta, így a ségai Szilágyi Dezső-ucca kikövezésének munkálatait már a közeljövőben megkezdik.

A beadványban a ségai lakosok kifejtik még annak szükségességét is, hogy a rendőri készüléket sürgősen kiegészítsék, azonban ebben az ügyben az interimár-bizottság nem foglalhatott állást, miután ennek elintézése a rendőrségre tartozik. A ségai ucca kikövezésével kapcsolatban az interimár-elnök felemlítette azokat a szomorú állapotokat, amelyek a Kádas- és Szilvási-telepeken uralkodnak. Dr. Botioc Elek a telepeket sorra látogatta és ott nemcsak az utak járhatatlanságát állapította meg, hanem azt is, hogy

semmiféle világítás nincsen, még petróleumlámpák sem, úgyhogy az esti és éjszakai órákban közlekedés teljesen lehetetlen és a közbiztonsági állapotok is rendkívül aggasztóak. Javaslatára az interimár-bizottság utasította a mérnöki hivatalt, hogy ezt a kérdést is a legsürgősebben intézze el, annyival is inkább, mivel a Kádas- és Szilvási-telepek világításának omlására már évek előtt 70.000 lej tették le a város pénztáránál, mely összeget most sürgősen a két telep világítási viszonyainak helyreállítására kell felhasználni.

Temesvár kereskedői is tiltakoznak a sérelmes devizarendeletek ellen

Tömeges perekre van kilátása a vasútnak és a postának — Módosítani kell az utánvételes árura vonatkozó pontot

A Banca Nationalának azzal a sérelmes rendeletével kapcsolatban, amelyről az Aradi Közönlöny számolt be és, amely ellen az Aradi Kereskedelmi Testület válaszmánya tiltakozó ülést tartott, most a temesvári kereskedők is megmozdultak és elhatározták, hogy tiltakozásukat jelentik be a rendelet ellen a Banca Nationalánál. A devizarendelet megvitatása érdekében.

A Temesvári Kereskedelmi Testület szintén ülést tartott és táviratot küldött a Banca Nationala központjának, amelyben a jegybank vezetését arra kérte, hogy módosítsa a rendelkezés negyedik pontját

olyképpen, hogy annak dispoziói ne vonatkozzanak azokra az utánvételes külföldi küldeményekre, amelyeket az említett intézkedések életbeléptetése előtt adtak fel, vagy, amelyek még ez előtt érkeztek meg az országba. Ezt a kérést a temesvári exportőrök azzal támasztják alá, hogy sem a külföldi szállítók, sem a belföldi cégek nem tudhatták előre, hogy a Banca Nationala megszünteti a devizák kiutalását utánvételes áruk után is, így tehát a Banca Nationala nem teheti visszahatólag lehetetlenné az utánvétellel érkezett áruk átvételét.

Abban az esetben, ha a kérdéses árukat a fenti okok miatt a kereskedők nem tudják átvenni, akkor a nemzetközi vasuti és postai kedvezmények értelmében

az összes szállítási és visszaküldési költségeket a román államvasútnak és a román postának kell kifizetniük, mert nem tettek eleget azon kötelezettségüknek, hogy az árukat a címzeteknek kiszolgáltassák.

A kár különösen azon áruk szempontjából nagy, amelyek vám eljárás alá esnek, mert ezeket a törvény értelmében nem is lehet visszaküldeni. A kereskedők éppen ezért a fősleges költségek és perek elkerülése végett arra kérik a Banca Nationalát, hogy módosítsa a fenti értelemben a rendeletet.

Bukik az angol kormány

Az ottavai konferencia sikertelensége miatt kilépnek a liberális miniszterek — Anglia visszatér az aranystandardhoz

Londonból jelentik: Lapjelentések szerint Angliát kormányválság fenyegeti, amennyiben a liberális miniszterek ki akarnak lépni a kabinetből. A liberálisok döntő jelentőségű tanácskozásukat állítólag már csütörtökön megtartották és Macdonaldot elhatározásukról értesítették. Az elhatározás következtében Sir Herbert Samuel, Archibald Sinclair és Lord Snowden miniszterek lépnek ki a kormányból és őket négy liberális államtitkár követi.

Az angol kormány válságát az ottavai konferencia sikertelensége idézte elő és újabb jelentések szerint nem lehetetlen, hogy a liberális miniszterek kilépése az egész nemzeti kormány bukását vonja maga után.

Pénzügyi körökben úgy tudják, hogy Montague Norman-nak, az angol bank kormányzójának amerikai utja az aranystandard újból való bevezetésével áll összefüggésben. Állítólag a bankkormányzó késznek mutatkozott arra, hogy javaslatot tegyen a kormány-nak az aranystandard visszaállítására.

Bucurestiben kell perelniük az aradi nyugdíjasoknak

elmaradt nyugdíjaikért. — Az aradi törvényszék érdekes döntése, amelyben illetéktelenségét mondotta ki

Rendkívül érdekes nyugdíjaspert tárgyalt ma az aradi törvényszék. Mint az Aradi Közönlöny annakidején megírta, több nyugdíjas beperelte elmaradt illetményéért a bucaresti nyugdíjpénztárt. Ma tárgyalta az ügyet a törvényszék, amely előtt Lepa Valér dr. az államkincstár képviselőjében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az aradi törvényszék nem illetékes a döntés kimondására. Kifejtette, hogy véleménye szerint a nyugdíjasoknak nem a

nyugdíjpénztárt, hanem a pénzügyminisztériumot kell perelniük, mert a nyugdíjpénztár csak úgy fizethet, ha erre a pénzügyminisztériumtól kap kiutalást. A minisztérium elleni pereket viszont a bucaresti-i törvényszékhez kell benyújtani és így az elmaradt nyugdíjilletmények kérdésében az aradi törvényszék nem illetékes dönteni. A bíróság hosszas tanácskozás után a kincstár képviselőjének álláspontját fogadta el és kimondta, hogy nem tartja magát illetékesnek az ügyben való döntésre.

Biztosítási ügynök lett egy magyar kormányfőtanácsos

Halasi-Fischer Ödön, a „Magyar Hírlap” volt tulajdonosa új pályán keresi kenyerét — A békebeli milliomas Fischer Simon és Társa selyemáruházról az ügynökségig

Budapestről jelentik: Ma igazán rendkívüli időket élünk. A sors szeszélye egzisztenciákat teremt és jól megalapozottnak hitt karriéreket dönt romba. Ma igazán nem lehet senkiről sem nyugodtan elmondani, hogy gazdag ember, mert akinek ma milliói vannak, annak holnapra könnyen már betevő kenyere sem lehet.

Olyan egzisztenciák törtek derékban ketté, amelyeket minden válságon keresztül is megingathatatlanak hittek. Ezek között is talán a legérdekesebb a Halasi-Fischer Ödön anyagi bukása.

A Fischer-család, amelynek évtizedeken keresztül a legnagyobb selyemáruháza volt egész Magyarországon, a békebeli milliomasok közé tartozott. Mindenki ismerte a belvárosi Fischer Simon és társa-céget, amelynek nemcsak monumentális selyemáruháza, hanem több selyemgyára is volt. Az öreg Fischer Simon még békében megkanta a magyar nemességet és a király halasi előnevet adományozott neki.

Pár esztendővel ezelőtt Halasi-Fischer Ödön vette át a hatalmas cég vezetését. Halasi-Fischer Ödönnek azonban nemcsak kereskedői, hanem politikai ambíciói is voltak. Purjesz Lajos halála után megvásárolta a Világ című radikális lapot, majd annak beszűntetése után a Magyar Hírlap tulajdonosa lett. Publicisztikai működést is igyekezett kifejteni, de ezen a téren nem sok siker koronázta működését. Mindazonáltal igen tekintélyes helyet foglalt el a magyarországi sajtóban, hiszen tulajdonosa volt az egyik legelterjedtebb magyar napilapnak.

Még a Világ tulajdonosa volt, amikor a hi-

vatalos lap egy furcsa hírt közölt. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Halasi-Fischer Ödönt kormányfőtanácsossá nevezte ki. Mindenki mosolygott: ezideig nem igen volt példa arra, hogy a legharcosabb ellenzéki újság tulajdonosát részesítsék ilyen kitüntetésben, amely tudvalevően azok részére van fenntartva, akik meg tudnak alkudni az uralmon levő politikai irányzattal vagy pedig lefizetik a megfelelő obulusokat. Halasi-Fischer Ödön ez utóbbit cselekedte, mert a mérhetetlen hűség volt a legjellemzőbb tulajdonsága és büszkén diszelgett újságírói előtt a méltóságos címben. Jaj volt annak, aki elfelejtette őt méltóságos urnak címezni.

Változtak azonban az idők. Halasi-Fischer Ödön többet törődött az újsággal, mint a selyemáruházal és másfél évvel ezelőtt a Fischer Simon-áruház kénytelen volt kényszeregyezséget kérni. A passzívák több millió pengőt tettek ki. Halasi-Fischer Ödön már ezt megelőzőleg eladta a Magyar Hírlap részvénytöbbségét egy alkalmi társaságnak, amelytől azután nemrégiben Friedmann Ernő dr., a híres közgazdász vásárolta meg, akinek a neve főszerkesztőként diszeleg a lapon.

Halasi-Fischer Ödön kicsöppent az újságírásból, de kicsöppent a selyemáruházról is. Ennek az embernek, akinek vagyonát az egyik legnagyobb magyar vagyonnak hitték, súlyos megélhetési gondjai maradtak. Nem tudott mihez kezdeni. Hosszas tépelődés után úgy határozott, hogy olyan munkával fogja megkeresni kenyerét, amelyhez eddig nem igen könyvített. Belépett a Phoenix biztosító társasághoz. Nem igazgatónak vagy igazgatósági tagnak,

sőt még titkárnak sem. Egyszerű ügynöknek. És a méltóságos ur nagy buzgalommal látogatja egykori ügyfeleit. Azt mondják, hogy nagyon bevált új pozíciójában. Nagy tiszteletet csinál. Amiatt sem kell pironkodnia, hogy méltóságos ur létére a biztosítási ügynökség nem tulságosan kellemes, de feltétlenül hasznos mesterségét választotta. Nem ő az egyetlen méltóságos biztosítási ügynök. Sokan vannak új kollégái között, akik előtt még csak pár évvel ezelőtt is hétrét hajoltak az emberek és kegyelmes urnak szólították őket.

„Lehetetlen ledönteni a vámfalakat a dunai államok között”

Nyolc-tíz évvel ezelőtt még sikerült volna megvalósítani ezt a gondolatot — Walkó Lajos érdekes nyilatkozata Párisban

Párisból jelentik: Az itt tartózkodó Walkó Lajos interjú adott a Petit Parisienne munkatársának Középeurópa gazdasági és pénzügyi kérdéseiről. — Elkésett gondolat — mondotta Walkó — a dunai államokat olyan gazdasági szervezetbe tömöríteni, amely az utódállamok között ledöntené a vámfalakat. Nyolc-tíz év előtt még lehetséges lett volna ennek a megoldása, azonban azóta Középeurópában fontos gazdasági változások történtek. A háború után az érdekelt államok siettek vámfalakat emelni, amelyek a vámvédelem kifejlődését eredményezték. A nemzetgazdaság kialakulásával egyes gazdasági államok kénytelenek voltak iparukat megvédeni.

Ma úgy áll a helyzet, hogy az utódállamok nem képesek Magyarország, Románia és Jugoszlávia mezőgazdasági termékeit elfogyasztani s így ezek az államok kénytelenek más piacot keresni termékeik elhelyezésére.

Walkó végül kifejtette, hogy nem tartja célszerűnek azt a gondolatot, hogy egy dunaközi valutát létesítsenek, mert ehhez nem elég a valutáris egység, hanem gazdasági egységre is szükség van, azonban ennek megvalósítása lehetetlen.

Építkezéseket, átalakításokat, javításokat olcsón vállal

Virág Kálmán építőmester, Bulev. Carol 7. sz.

Felmentették a halálosvégü aradmegyei farkasvadászat vádlottját

Farkas helyett vadásztársát lötte agyon egy aradmegyei gazda.

Halálosvégü vadászat ügye került ma az aradi törvényszék elé. Onita Ion prajesti községbeli gazdálkodóült a vádlottak padján gondatlanságból okozott emberöléssel vádolva. A bűnyügnök furcsa története van. Ez év januárjában Onita Jurcan Ionel községbeli gazdával együtt farkasvadászatra ment a közeli erdőbe. Vadászat közben Onita véletlenül agyonlőtte társát. A csendőrség letartóztatta és ügye most került a törvényszék elé.

A gazdálkodó azzal védekezett a mai tárgyaláson hogy nem akart elmenni a vadászatra, mert rosszul lát, de társa rábeszélte és addig erőszakoskodott, amíg elkísérte. Már sötétetni kezdett, amikor úgy látta, hogy egy közeli bokorban valami szürke tömeg mozog. Nem vette észre, hogy időközben társa eltiúnt mellőle. Azt hitte, hogy a bokorban farkas van és ezért lőtt rá. Néhány tanu után a megölt gazda fiát Jurcan Ion hallgatták ki, aki bejelentette, hogy évi 10.000 lej kártérítésre tart igényt. Mandru Miklós ügyész gondatlanságból okozott emberölés címén kérte elítélni a vádlottat, viszont dr. Cotioiu Romulus védő megállapította, hogy nem áll fenn a gondatlanság ténye. A szerencsétlenség egyedüli okozója maga az áldozat volt, mert nem jelentette be társának, amikor helyét elhagyta. A törvényszék hosszas tanácskozás után felmentette a vádlottat.

Ehhalál előtt áll Gandhi

A hindu népvezér orsója mellett ül és dolgozik --- Rövidesen megkezdődik a haláltusa

Bombayból jelentik: Gandhi folytatja az éhségstrájkot, annak ellenére, hogy a már több mint hatvanórás éhségstrájk következtében testi erői gyengülnek, és szem-mellátható, hogy

rövidesen már a haláltusa is megkezdődik.

Az indiai páriák választójoga ügyében a várt kompromisszumos megoldás eddig még nem jött létre. A pooni fogházban csütörtökön egész napon élénk tevékenység uralkodott. A tanácskozások egymást követték, anélkül azonban, hogy a megállapodás létrejött volna. Ezek a megbeszélések két irányban folytak: egyrésztől az angol kormány, illetve az indiai kormányzat képviselőivel, másrészt pedig a nacionalista vezetőkkel. Gandhi fogadta az indiai nacionalisták két vezérét is, akikkel hosszasan tanácskozott. Behatóan tárgyalt hűveivel, annak ellenére, hogy az eddigi éhségstrájk rendkívüli módon legyengítette őt.

A pénteki nap folyamán folytatták a tanácskozásokat és általában azt remélik, hogy péntek estig létrejön a kompromisszumos megoldás és Gandhi befejezi az éhségstrájkot.

Az indiai nacionalisták vezérének nagy megerőtetésére kerül, hogy a tanácskozások menetét alaposan kövesse, mert időnként az éhségstrájk következtében ájulás környékezi. Ez a körülmény arra készítette az indiai nacionalisták többi vezérét, hogy együttesen

táviratot intézzenek Macdonald miniszterelnökhöz. A sürgős táviratban azt kérték a miniszterelnöktől, hogy az angol kormány egyelőre vonja vissza a választások megejtésére vonatkozó tervét, hogy ilyen módon Gandhi-nak lehetővé tegyék az éhségstrájk befejezését. Gandhi csütörtökön délután feleségének látogatását is fogadta.

A nacionalista vezér, régi szokásához híven, az éhségstrájk ideje alatt is orsója mellett ül és dolgozik.

Többnyire a börtön kertjében tartózkodik és egy mangófa árnyékában dolgozik az orsón.

E hó végéig

INGYEN KAPJA

a 47 év óta fennálló

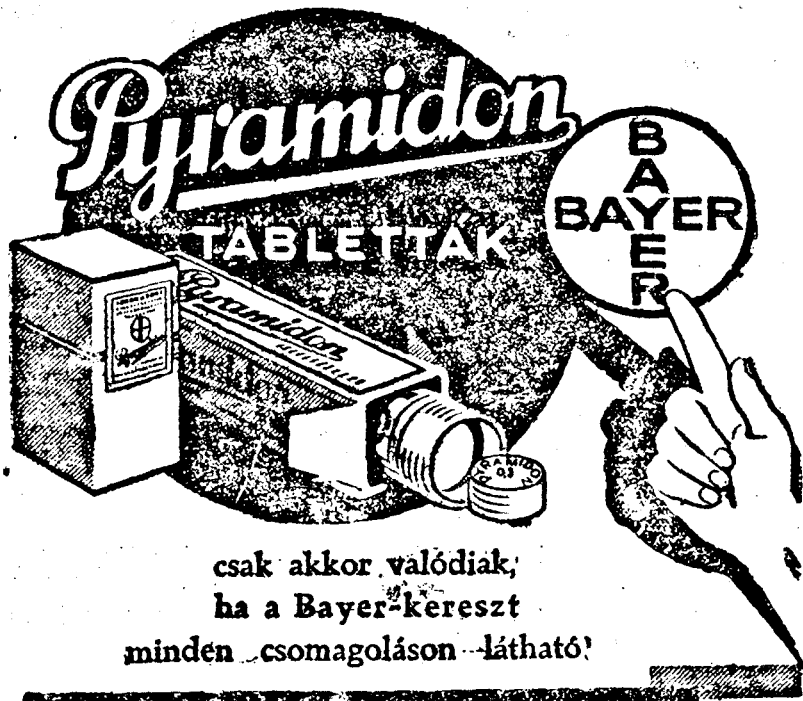
ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak
1932. október hó 1-től számítjuk.

Lenyelte az injekcióstűt a fogtechnikusnál az egyik páciens

Nagyváradról jelentik: Különös szerencsétlenség ért Nagyváradon egy fiatal urileányt egy fogorvosi rendelőben. Pollák Sári 19 éves tisztviselő foggyökér-gyulladással jelentkezett az egyik fogtechnikusnál. A fogtechnikus kezelés alá vette a beteg gyökeret és eközben idegtüvel az egyik ideghez ért. A nagy fájdalomtól az urileány félrekapta a fejét, de oly szerencsétlenül, hogy a több centiméter hosszú tü, amelyet a fogász ijedtében elejtett, leszaladt a leány torkán. A nagyváradai zsidókórházban Röntgen-vizsgálattal megállapították, hogy a tü a vékonybélben állapodott meg. Két hétig belső kurálással próbálták a tüet eltávolítani, miután azonban ez nem sikerült, operációt hajtottak végre a tisztviselőnőn. Az operáció teljes mértékben sikerrel járt és a beteg most már jól érzi magát. Megállapítást nyert, hogy amennyiben még csak a legrovidebb ideig is késlekedtek volna az operatív beavatkozással, úgy Pollák Sári áldozatul esett volna a fogtechnikus kezelésének.

csak akkor valódiak,
ha a Bayer-kereszt
minden csomagoláson látható!

Ujabb okirathamisításokat

állapított meg Aradmegye alispánja a beteg sertésszállítmányok ügyében

Simádon történtek a visszaélések — Az egészségügyi miniszter felfüggesztette állásától a pécskai állatorvost

Aradmegye vezetősége részéről dr. Popu M. János megyei alispán lankadatlan eréllyel folytatja a pécskai betegsertés-csempészes ügyében nagy apparátussal megindított vizsgálatát. Amint az *Aradi Közlöny* megírta, a vizsgálatba aktív módon bekapcsolódott Christea Tibor erdélyi kerületi állategészségügyi vezérfelügyelő is, aki több ízben is kihallgatásokat eszközölt Pécskán, amelynek eredménye az lett, hogy az egészségügyi miniszterium felfüggesztette hivatalából dr. Husszein Ibrahim pécskai állatorvost, aki hivatali mulasztásokat követett el a betegállat-szállítmányok köteles felülvizsgálata körül. Értesüléseink szerint ebből a szempontból a vizsgálat a simándi állategészségügyi hivatal tevékenységére is kiterjedt.

Egyébként Popu M. János dr. alispán

ujabb közokirathamisításoknak jött a nyomára a megyében, ugyancsak a betegsertés-szállítmányok ügyével kapcsolatban. Ugyanazon nyomokon, amelyek a szemlái jegyzőségen történt hamisítások forrásához vezettek, a vizsgálat a simándi jegyzőség ügykezelésében is különböző szabálytalanságokat állapított meg, amelyeket ugyancsak marhalevelekkel követtek el. Megállapítást nyert, hogy több olyan passzus került ki a simándi jegyzőségről, amelyek olyan emberek számára voltak kiállítva, akik közismerten földhözragadt szegény emberek, de a szállítóleveleken negyven-hatvan sertést is exportáltak egy-egy szállítmánnyal Ausztriába. Értesüléseink szerint a hosszadalmas vizsgálat során még újabb meglepetések várhatók és különösen a megye állategészségügyi szolgálatában várnak további változásokat.

5, fél 8 és fél 10 órakor.

CENTRAL-MOZGO: Felfordult világ.

Énekes vigjáték.
Vlasta Burian, Friedl Haerlin, Mabel Heriot, Harry Frank-ral.

SELECT-MOZGO d. u. 8 órakor 8 lejjes helyárrakkal A FÉLTÉKENYSÉG DÉMONA, főszerepben: BILLIE DOVE.

SELECT-MOZGO: A spanyol táncosnő

(Kié a gyerek?)
Énekes vigjáték. Fritz Schulz, Betty Bird, R. A. Roberts, Szabó Oszkár, Lizzi Waldmüller.

A nyugdíjasnyomor infernójából

Beleőrült Ady Endre nagybátyja az adóvégrehajtásokba

Dél előtt foglaltás — délután árverés. — Rohamában fojtogatni kezdte a feleségét

A nyugdíjasfront elesettjeinek sorába vult be a napokban Kolozsváron egy hetvenéves szerencsétlen nyugdíjas: Ady Sándor műszaki felügyelő, aki Ady Endrének, a halhatatlan költőnek nagybátyja. Ady Sándor tragédiája megrázó erővel festi le a nyomorgó nyugdíjas sorsát, amely egy küzdelmekkel teli, munkás élet után az elmebetegintézet falai között fejeződik be. Ady Sándor kolozsvári műszaki felügyelőt mint 61 éves embert 1922-ben nyugdíjazták: harminchét évi szolgálat után kiutaltak számára 900 lej nyugdíjat. Hat évi folytonos utánajárás, kérvényezés, kilincselés után elérte azt, hogy 3600 lejre felmenték nyugdíját, azonban ez sem volt olyan összeg, amelyből — a levonások leszámításával —

családjával együtt meg tudott volna élni. A nemzeti-parasztpárt legutóbbi kormányzása alatt a nyugdíjbizottság elnökénél is járt a szerencsétlen Ady Sándor, aki ígéretet tett neki a nyugdíjösszeg felemelésére, azonban újabb két év mult el és ezt a felemelt összeget ma sem kapta meg. Sőt, ez év elején ismét jelentősen leszállították Ady Sándor nyugdíját és hátralékban volt egyidejűleg a mult évről három hónappal.

A szerencsétlen öreg nyugdíjas életébe ekkor lépett be a végrehajtó... Nem tudta fizetni már a mult évben sem kis házára esedékes adóját és egyre azon törte a fejét, hogy mi lesz vele és feleségével öregségükre, ha házukat elárverezik. A végrehajtók délelőtt foglaltak és

délután már ki volt tűzve az árverés. Ady Sándor, a nyugdíjasélet küzdelmeiben legyengült, fáradt öreg ember ezt a csapást nem tudta elviselni: megőrült. Felesége kétségbeesetten járt el Bucurestiben a miniszteriumban, hogy a mult évről elmaradt kéthavi nyugdíjat vegyék be az adóba. A pénzügyminiszter elfogadta erre vonatkozó kérésüket és így nem árverezték el a szerencsétlen Ady vasuti felügyelő feje felől a házat. Az adózaklatások azonban nem maradtak el és a felbomlott idegzetű öreg nyugdíjast annyira ingerelték, hogy állandóan vigyázni kellett reá, nehogy öngyilkosságot kövessen el.

A nyugdíjstragédia most érkezett el fináléjához: egy reggelen Ady Sándor felesége arra ébredt, hogy férje meg akarja fojtatni. A szomszédok berohantak a dühöngő ember kiáltásaira s alig tudták kiszabadítani feleségét kezei közül.

A szerencsétlen öreg nyugdíjast be kellett szállítani az elmebetegintézetbe, ahol egyre azon fantáziál, hogy házat elárverezik és elborult agyát összefüggéstelen szavai után ítélve a nyugdíjasnyomor és megélhetési gondok sötétítették el. Talán soha többé ki sem kerül az élőhalottak közül és a kolozsvári elmebetegintézetben fejezi be nyomoruságos életét.

A pápa kinevezte

az új bécsi bíborosérseket

Junitzer dr. népjóléti miniszter volt Schober kabinetjében.

Bécsből jelentik: Sibilia bécsi román tegnapi kihallgatáson jelent meg Dollfuss osztrák kancellárnál, akinek átnyújtotta a pápa dekretumát, amelyben a Szentatya az elhunyt Piffel bécsi bíborosérsek utódjául Junitzer Theodor dr. egyetemi tanár, volt osztrák minisztert nevezte ki. A kancellár az új hercegprímás kinevezését meglepéssel vette tudomásul. Dr. Junitzer Theodor, az új osztrák egyházfő Weipertben született 1875-ben, Csehországban, Bécsben szentelték pappá 1902-ben és 1911. óta a bécsi teológiai egyetem tanára. Az új bécsi bíborosérsek két ízben volt a bécsi egyetem rektora, míg Schober kabinetjében a népjóléti tárcát vezette.

Arlotta budapesti olasz követ távozása

Budapestről jelentik: Arlotta pesti olasz követ Magyarországról való eltávoztalánál ma este estebédet adott, amelyen rolyi Gyula gróf volt miniszterelnökkel az a lemondott kormány több tagja is megjelent. Arlotta követ igen szép karriert futott be. 190. még mint egyszerű tiszt vett részt a tienccincockban. Az itt tanúsított hősiesség viselkedve pályája mindegyre jobban felfelé ivelt. 1922-ben már a lausannei konferencia kára volt, 1927-ben athéni konzul, míg 1930. nuárjában a budapesti olasz követség vezetője bizta meg az olasz kormány.

Véres botrány egy aradi leányszöktetés miatt

Az artista és a cigányprimás leányának szerelme — A leány anyja feljelentést tett a rendőrségen, mert félt, hogy leánya a kufárok kezei közé került — Megkerülnek a szökevények.

Kibékülés után verekedés és késelés az anya lakásában

Romantikus, talán nem is a mostani szomorú időkbe való ügyben vezette be az aradi rendőség a vizsgálatot és folytatta le ma délután a kihallgatásokat. Leányszöktetésről van szó, amely talán azért is külön érdeklődésre tarthat számot, mert az ilyen históriák időpontja és színhelye rendszerint Május, a tavasz és nem szeptember, amikor az esti hűs levegőben és az éjszakai szelekben ott érzi az ember a tél korai lehetőségét.

Eltűnik a leány

Két nappal ezelőtt megjelent az aradi rendőrségen özvegy Völgyi Elekne, hatvan éves asszony, Völgyi Elek egykori cigányprimás özvegye, aki Olanicenco Leo komiszár előtt elpanaszolta, hogy 17 éves, csinos, alacsony, fekete haja és fekete szemű Erzsébet nevű leánya megszökött egy Andresz István nevű 21 éves artistával. Az asszony kétségbeesetten mondta el, hogy leánya körülbelül huszezer lejt kitévő ékszereket és ruhaneműeket vitt magával és kétségbeesetten annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a fiatalember esetleg nem is szerette leányát, hanem azt Törökországba vitte, ahol leánykereskedők karmaiba juttatja. A rendőség az ügyben természetesen bevezette a nyomozást, azonban nem sikerült megállapítani, hogy a szerelmes pár hol és mikor hagyta el Románia határát és hogy a tizenhét éves leány és a huszonegy éves fiatalember eltávozott-e egyáltalán az országból.

A bonyolult ügy ma végre megoldást nyert, amennyiben a szerelmesek — értesülve a feljelentésről — ma meglepetésszerűen megjelentek a rendőrségen, ahol vallomást tettek. A fiatal pár a leghatározottabban tagadta, mintha szándékában lett volna megszökní Aradról, arról pedig természetesen szintén nem volt szó — mondták — hogy a fiatalember a leányt lelketlen kufárok karmaiba juttassa.

A fiatalok előkerülnek

Nem akartak ők mást, mint a szokásos és törvényekben körvonalozott polgári módon megesküdni, de hát ezt nem lehetett, mivel különböző akadályok jöttek közbe. Elmondották, hogy már régen szeretik egymást és a tizenhét éves Erzsébet már hosszabb idő óta jegyben járt a huszonegy éves Istvánnal, aki temesvári jó családból származik és édesanyja az ottani postán teljesít szolgálatot. Mint mondták, két héttel ezelőtt úgy a fiatalember, mint a leány anyja beleegyezett a fiatalok házasságába, legutóbb azonban a leány anyja meggondolta a dolgot és kijelentette, hogy *semmi esetre sem járul hozzá a házassághoz*. Állítólag — a vallomások szerint — brutalizálta volna is leányát, aki akkor végleg elhatározta, hogy megszököik hazulról. Kijelentette a leány egyébként azt is, hogy lopásról szó sem lehet, mert ő saját ékszereit és saját ruháit vitte el. A leány vallomásáról most értesítik a feljelentést tevő anyát és nem lehetetlen, hogy ez az ügy rövidesen békésen fog elintéződni. Addig is Andresz István a volt Hajó-uccában vett ki menyasszonya számára lakást.

Ma éjszaka az ügyben váratlan fordulat állott be, amely most talán már végleg leterelte a békés kibontakozás utjáról a romantikusnak induló szerelmi regényt. Ezekről az eseményekről az alábbiakban számol be az Aradi Közlöny munkatársa:

Az események jobb megértéséhez tudni kell még azt is, hogy ma a késő délutáni órákban megjelent a rendőrségen Völgyi Elekne a tizenhét éves Erzsébet és Andresz István társaságában. Az özvegy asszony elmondotta, hogy leánya és annak vőlegénye bent jártak nála és előadták, hogy *ők nem akarták meg-*

szökní Aradról. A tárgyalások során végül is létrejött közöttük a megegyezés és éppen ezért Völgyiné arra kérte a rendőrséget, hogy az ügyben szüntessék meg az eljárást. Néhány formailtas elvégzése után a család el is távozott a rendőrségről azzal, hogy Völgyi Erzsébet visszatér édesanyjának Aranykéz-ucca 2. szám alatti lakására. A rendőrségi emberek azt hitték, hogy ezzel a romantikus leányszöktetés aktái végleg lezárultak.

Ma este negyed tíz óra után aztán jelentették a rendőrségnek, hogy a volt Aranykéz-ucca 2. számú házban véres családi botrány játszódott le. A rendőség részéről Cherchez inspekciós komiszár, valamint Pop és Parva detektívek szállottak ki a helyszínre. Itt aztán megállapítást nyert, hogy a botrány Völgyiné lakásában történt. A két szerelmes a délután folyamán valóban haza kísérte az özvegy asszonyt. A lakáson azonban megint kiújult a viszály a fiatalok és Völgyiné között, aki ism-

LEGGUJABB

Éles vita a feketeszesz körül a Kamara délutáni ülésén

„Ujra elővesszük az ügyet“

A Képviselőház délutáni ülésén a vagyonellenőrzés és a becsület védelméről szóló törvényjavaslat vitáját folytatta. Holban kormány párti a javaslatot jónak találja, de bírák is legyenek hozzá, akik a törvényt majd elfogulatlanul alkalmazzák. Bessarábiában például a bírák a liberális-párt eszközei.

Inculet, majd Popovici Mihály igazságügy-miniszter tiltakoznak a bírói kar ilyen meggyanúsítása ellen. Ezek az általánosságban tett kijelentések a bírói kar presztizsét sértik és konkrét vádakat kérnek.

Oituz (Cuza-párt) a vagyonellenőrzést a magántisztviselőkre is kiterjeszteni kéri. Az első kategória, amely e törvény szankciója alá esik: A zsidó hadiszállítók nagy társasága. Az egész világon legszegényebb paraszt a román paraszt és a leggazdagabb zsidó a román zsidó. Attól is félni kell, hogy senki nem fog meríteni feljelentést tenni a tolvajok ellen, mert aki vádjait nem tudja kézzelfoghatóan igazolni, arra súlyosabb büntetés vár, mint a tolvaj köztisztviselőre.

Solomon Virgil dr.: A felelőtlen rágalmozásokat meg kell büntetni!

Oituz: A cuzista sajtó százhatvan bandita nevét közölte, akik feketeszeszzen gazdagodtak meg és közülük egynek sem görbült meg egy hajszála sem.

Solomon dr.: Ezek hat-hét esztendő alatt tíz milliárddal károsították meg az államot.

Lupu Miklós dr. (a kormánypárt felé): Maguk körül ülnek a feketeszeszesekek. Mi van a vizsgálatnál? Miért hagyták abba?

Solomon Virgil dr.: A Iorga-kormány alatt szünt meg a vizsgálat, mi majd ujra elővesszük.

Lupu dr.: Nem megyek bele semmiféle polémiába, én nem a százalékos tolvajok ellen küzdök, hanem azok ellen, akik a kölcsönök utáni proviziók címén és különféle szállítási szerződéseken milliókkal károsították meg az államot. Évszázados gyávaság akadályozza a hatóságot abban, hogy ezek ellen a panamisták ellen eljárjanak.

telten kifogásokat emelt a házasság ellen. Este tíz óra után Andresz István eltávozott a házból, azonban alig ért ki az udvarra, sikoltozást hallott. Visszaszaladt a lakásba, ahol megdöbbenve látta, hogy Völgyiné, valamint annak fia, Völgyi Tibor 19 éves zenész ütlegelik menyasszonyát. A fiatalember segítséget hívott és csakhamar megérkezett egyik barátja, Phil Rudolf asztalos személyében. Mindketten megakarták fékezni a fiut és az anyát, akik azonban nem hagyták magukat, úgy, hogy rövidesen formális verekedés keletkezett az öt ember között. Ennek során Völgyi Tibor könnyebben megsérült a lábán és ekkor bicskát rántott elő, amellyel Phil oldalba szurta. Amikor a fiatalember rémülten a szurt sebhez kapott, Andresz kiszaladt és rendőrt hívott, aki viszont értesítette az eseményekről a kveszturát és a mentőket. Még a rendőrségi bizottság kiállása előtt megérkeztek a mentők, akik Philt a közkórházba szállították. Cerches komiszár ekkor kiszállott a közkórházba és ott ejtette meg Phil Rudolf kihallgatását. Az orvosok megállapítása szerint Phil állapota nem súlyos. A botrány többi szereplőit még az éjszaka folyamán megidéztek a rendőrségre és ott valamennyiüket, köztük Völgyi Tibort — aki közben a városba távozott — kihallgatták. A botrány folytatásaképpen mindannyiuk ellen csendháborítás, míg Völgyi ellen könnyű testi-sértés okozása címén megindították az eljárást. Völgyi Erzsébet pedig most megint nem töltötte édesanyja lakásán az éjszakát, mivel vőlegénye, aki továbbra is kitart amellett, hogy feleségül veszi a fiatal leányt, annak egyik barátjánál helyezte el.

Solomon dr.: Lupu is volt miniszter, miért nem gondoskodott akkor a megtorló eljárás folyamatba vételéről?

Lupu dr. (Solomonhoz): Először hozza ide és mutassa be az érettségi bizonyítványát és az orvosi diplomáját, majd azután beszélünk. (Elhagyja az üléstermet.)

Solomon dr. ingerülten ugrik fel helyéről és kijelenti, hogy Lupu rágalmaira más uton kíván válaszolni. Ő Levaditi professzor asszisztense volt. Lupura azonban ráillik Cuza mondása: „Az arca Marmorosch, a zsebe Blank“. Annak az embernek, aki nem a képviselői fizetéséből él, mint ő maga mondja, hanem egy játékbarlang jövedelméből, nincs joga senkit erkölcsi felelősségre vonni. Ezt az affért majd személyesen intézi el Lupuval.

Oituz: Folytatva az incidens által megzavart beszédét, azt követeli, hogy vegyék revízió alá az 1914. óta meggazdagodott özszes állampolgárok vagyonát.

Raduceanu szociáldemokrata a következő szónok, aki azt állítja, hogy nem lesz Romániában addig tisztességes közélet, amíg nincs igazi demokrácia. A javaslatot nem szavazza meg.

Marton Ernő dr. kijelenti, hogy a Zsidó Párt örömmel fogadja az előterjesztett javaslatot, amely régi követelése az ország közvéleményének. A közéleti tisztesség évről-évre esik, a korrupció pedig növekedőben van. A legtörvényesebb kéréseket sem teljesítik baksis nélkül. A vagyonellenőrzési törvényt a korrupció elleni törvénnyel kell kiegészíteni. A javaslatot elfogadja s ezzel a felszólalással az általános vita befejezést is nyert.

Hamisították az aviatikai bélyegeket

Nagyarányu visszaélések az elszámolásoknál

Bucurestiből jelentik: Radu Irinescu aviatikai alminiszter nagyszabású visszaéléseknek jött a nyomára az aviatikai bélyegek elszámolása terén. Megállapítást nyert, hogy nagy mértékben hamisították az aviatikai bélyegeket.

A Filléres gyorsal érkezett vendégek liszteletére **társasvacsora** á la carte. — Katona-
ma este a DACIA éttermében zene. — Jazz. — Tánc.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az Astra-gyár megvételéről tárgyal hazaérkezése után Madgearu kereskedelmi miniszter — írja a bucuresti-i Cuvantul. --- A kormány szigorúan ellenőrzi a kartellárakat --- Monopolizálják a kormot --- Csökkent a cukorfogyasztás

Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter az eddigi tervektől eltérően csak hét-főn érkezik Bucurestibe a strezai konferenciáról. Ez a késelem annak tudható be, hogy Madgearu kiszállt Romániában, ahol megbeszéléseket folytatott Porn román kereskedelmi attaséval arról, hogy kezdjen tárgyalásokat az olasz kormánnyal egy román-olasz preferenciális megállapodás létesítésének érdekében.

Itt említjük meg, hogy Petrescu-Comnen berlini román nagykövet kihallgatáson jelentkezett a német külügyminiszteriumban, ahol tiltakozott az ellen, hogy Németország szinte a szó szoros értelmében elzárja a határt a román mezőgazdasági termékek elől és rávilágított arra, hogy mily nagy hátrányt jelent a két ország kereskedelmi kapcsolatára az a körülmény, hogy a német-román preferenciális kereskedelmi szerződést még nem léptették életbe. Kifejtette a nagykövet azt is, hogy Románia még eddig semminemű nehézséget nem gördített a német áruk behozatala elé. Abban az esetben azonban, ha a jelenlegi helyzet tovább tart, akkor — bár a legnagyobb sajnálattal —

Románia kénytelen lesz a német árucikkek behozatalát kontingentálni.

Német illetékes körök ígéretet tettek a román nagykövetnek arravonakozólag, hogy mindent elkövetnek a preferenciális szerződés életbeléptetése érdekében. Ezáltal Románia kárpótlást kapna azért, hogy az agrárbehozatal kontingentáltak. A birodalmi külügyminiszterium vezető körei ígéretet tettek arra is, hogy mindenképpen már a közel jövőben új kereskedelmi tárgyalásokat kezdenek a román kormánnyal.

Nagyjelentőségű tervek

Madgearu hazaérkezése után megkezdődik a kereskedelemügyi miniszter programjának realizálása, azonban a miniszteriumban addig is megtették az előkészületeket ennek a programnak a megvalósítására. Elsősorban előkészítik az új iparvédelmi törvényt és ennek érdekében pontos adatokat gyűjtöttek össze a belföldi nagyipar helyzetéről és áttanulmányozták a külföld hasonló intézkedéseit. A törvényt olyképpen akarják módosítani, hogy azok az iparágak, amelyek vámkedvezményeket élveznek a nyersanyagok behozatalánál, ezentúl kevesebb kedvezményben részesülnek azokkal az iparokkal szemben, amelyek nyersanyagjaikat is belföldről szerzik be.

Egy másik nagyjelentőségű terve a kereskedelemügyi miniszteriumnak, hogy

módot találjon az árak, valamint az ipari kartellek teljes működésének ellenőrzésére.

Igy tehát a kormány felveszi a harcot a kartellek tulkapásával ellen. Egyelőre elhatározták, hogy parlamenti bizottságot alakítanak, amelyben a kereskedelemügyi miniszterium reprezentánsai is részt vesznek és amely a miniszterium által összegyűjtött adatok alapján felül fogja vizsgálni az összes kartellek helyzetét abból a szempontból, hogy az ipari cikkek árai ne haladják meg mértéken felül az önköltségi és gyártási árakat. Ugyancsak a belföldi ipar fejlesztésének érdekében a miniszterium különböző rendszabályokkal kívánja a fogyasztást emelni, valamint elfogadható

olcsó árakat diktálni.

Szó van arról, hogy alkalmazni fogják azt a

nemrégiben megszavazott törvényt, amelynek értelmében az államnak jogában áll kereskedelmi megegyezés alapján kisajátítani, helyesebben szólva megvásárolni egyes vállalatokat. A kormány elsősorban a Metán Gáz Társaságra gondol, amelyet fejleszteni akar.

Az aradi Astra-gyár megvétele

Madgearu kereskedelemügyi miniszter Stresába való utazása előtt tárgyalásokat folytatott egy amerikai konzorcium reprezentánsaival egy korom-monopólium teremtésére vonatkozólag. A kormot ugyanis a tinta, gummjés robbanó-szerek iparában használják fel. Egyelőre még nem biztos, hogy ez a különös monopólium megvalósul-e vagy sem, de azt már most lehet tudni, hogy megegyezést létesítenek ebben az ügyben, amely előreláthatólag újabb jövedelmeket biztosít az államnak.

Aradi érdekességű programponjtját képezi a kereskedelemügyi miniszterium tervének — a Cuvantul szerint — hogy

Madgearu miniszter hazatérése után megkezdí azokat a tárgyalásokat, amelyek az

Megdrágult a liszt, kenyér és sertéshus Aradon

A maximáló bizottság felemelte az eladási árakat -- A tej ára a régi marad -- Kimutatás az új árakról

Aradváros maximális ármezgállapító bizottsága ma délután négy órakor ült össze, hogy több heti szünet után, újra megállapítsa a maximális árakat. Amint az Aradi Közlöny már esetről-esetre hiru adta, az egyes gazdasági érdekeltségek, így a mészárosok, a lisztkereskedők, a malmok és a pékek, valamint a tejárusok is kérték az eddig megszabott maximális árak emelését, mivel július óta az egész piaci fronton emelkedő tendenciát vettek fel az árak.

A maximális árakat megállapító ülésen Dán Oszkár malomigazgató a malmok, Bornstein Sándor a lisztkereskedők, Scholtz Károly a pékek és Schmidt József a mészárosmesterek nevében szólaltak fel. Az első három felszólaló azt fejtegette, hogy a buzaárak az egész vonalon emelkedtek, mivel ez a kormány intenciójával is egyezik: elkerülhetetlen tehát, hogy a liszt, valamint a kenyérárak továbbra is a régi nivón maradhassanak. Erre csak egy megoldás volna: ha a kormány elengedné az ipart és a kereskedelmet terhelő szuprataksákat. A mészárosok képviselője viszont azt fejtegette, hogy a sertésekre rendelt zárlat miatt a kínálat erősen megcsappant: élösulyban többet kell fizetniök az állatokért, mint amennyire a feldolgozott húsarakat megszabták. Az ármaximáló bizottság, Jac Jenő gazdasági tanácsos részletes jelen-

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe

Az ARADI KÖZLÖNY Budapesten a következő szállodákban és kávéházakban olvasható:

Carlton kávéházban, Petöfi-tér.
Kovács kávéházban, Oktogon.
Belvárosi kávéházban, IV. Eskü-ut 5
Bristol szálloda halljában, IV. Mária Valéria-u. 4.
Merán szálloda halljában, Berlini-tér 7.

aradi Astra-vagongyárnak az állam által való megvásárlását célozzák.

A miniszterium ugyanis ezáltal szintén azt akarja elérni, hogy a belföldi ipart a lehető legnagyobb mértékben foglalkoztassák. Abban az esetben, ha ezek a tárgyalások eredménnyel fognak jórni és az Astra-gyár az állam tulajdonába kerül, akkor a vállalat előreláthatólag az eddiginél sokkal intenzívebb működést fog kifejteni, mert a CFR. összes rendelkezéseit ide fogják koncentrálni.

Nem fogy a cukor!

Élénken foglalkoztatja a kereskedelemügyi miniszteriumot a cukor problémája is. Az eddigi hírek szerint még mielőtt a kormány revízió alá venné a cukor jelenlegi rezsímjét, az állam egy-két milliárdos kölcsönt fog felvenni, amelyet a cukorból befolyó illetékekből garantál. A jelenlegi helyzetben sok nehézség gördülne az elé, hogy ezt az összeget maguk a gyárak vagy pénzintézetek előlegezzék és éppen ezért — értesülésünk szerint — bár belföldi bankok közreműködésével az említett kölcsönt egy belga, vagy olasz konzorciumtól akarják felvenni. Arról azonban távolról sincsen szó, hogy a kormány beleegyezzen a cukor árának felemelésébe. A drágulás ugyanis azt jelentené, hogy a kormány fel akarja emelni a cukor fogyasztási illetékét, erre pedig nál is inkább nem kerülhet sor, mert a cukor fogyasztása az utóbbi időben megdöbbentő csökkenést mutatott. Amit a kormány meg akar valósítani — és amivel kapcsolatban eddig annyi, a valóságnak nem megfelelő hír került nyilvánosságra — nem más, mint az említett kölcsön, amelyet feljebb említettünk. A kereskedelemügyi miniszterium most nyilvánosságra került programja ugy politikai, mint gazdasági körökben élénk megbeszélés tárgyat képezi.

tésének figyelembevétele mellett, hosszasan megvitatta minden egyes ipari és kereskedelmi szakma helyzetét, majd elhatározta, hogy az árak mérsékelt emeléséhez hozzájárul. Az új maximális aradi árak a következőképpen alakultak ki:

A liszt egységárát nyolcvan banival emelték fel: Eszerint a lisztárak új táblázata a következő:

Minőség	malomban	engros	detail
No. 0	8.30	8.50	9 lej
No. 4	7.90	8.10	8.50 lej
No. 6	6.90	7.—	7.50 lej
No. 8	4.80	5.—	5.50 lej

A kenyérárak új maximális árait a bizottság átlag 50 banival emelte, alakulásuk a következő:

Fehér, no. 0	— — —	9.50 lej
Félféher, no. 4	— — —	9 lej
Félbarna, no. 6	— — —	7.50 lej
Barna, no. 8	— — —	5.50 lej

A sertéshus árait az ármaximáló bizottság 2 lejfel emelte kilónként. Eszerint:

Sertés I. oszt.	1 kg.	— —	26 lej
Sertés II. oszt.	1 kg.	— —	22 lej
Olvasztott zsir	1 kg.	— —	28 lej
Szalonna	1 kg.	— —	22 lej
Háj	1 kg.	— —	26 lej

A többi húsarak egyelőre változatlanok maradnak.

A bizottság nem találta indokoltnak a tejtermelők és a tejkereskedők áremelési kérését és ezért a régi tejárak maradnak továbbra is érvényben. Az érdekelt ipari és kereskedelmi szakmák képviselői tudomásul vették az ármaximáló bizottság határozatát, mire a bizottság ülése véget ért.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk, Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este **10 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

GARCON lakással rendelkező férfi intellektuelle hölgy önzetlen, tartós barátságát keresi. Választ "Titoktartás" jelíggére az Aradi Közlöny kiadójába. 3218

HAZASSÁG.

KELLEMES megjelenésű, huszonhárom éves hajadon, földbirtokkal, házzal, készpénzhozománnyal férjhezmenne. Megbízottja: NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b. (Huszonnégy éve közvetít házasságokat.)

NYUGDIJKÉPES 35 éves állami tisztviselő nősnélne. Jövedelme gondtalan megélhetést biztosít. Hozomány másodrendű. Ismerkedést kieszközöl: NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b. (cégjelzéstelen levelezés.)

ALKALMAZÁS.

HAZIAS, rendszerelő nő állást keres. Címe: "Megbízható II" jelíggére az Aradi Közlöny kiadójába. 8208

MAGANOS nőhez vagy idősebb házaspárhoz, vagy gyermek mellé ajánkozik intelligens nő. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3207

MINDENES szakácsnő, ki románul beszél, azonnalra felvétetik. "Minerva" gyógyszerár, 166r.

LAKÁS.

KETSZOBÁS lakás magánhátsban, mellékkeliségekkel, esetleg nagy kerttel volt Választó-ucca 119. szám alatt kiadó. Érdeklődni: volt Választó-ucca 135. szám. 3193

CSINOSAN butorozott tiszta szoba a város központjában 500 lejért kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 400

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókkiadójában, a Minorita templommal szemben.

KETSZOBÁ, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókkiadójában, a Minorita templommal szemben.

Három vagy négyszobás lakást

fűrdőszobával keresek volt Szabadság-térről v. Salacz-uccáig mellékuca elején magas földszint vagy első emelet. Választ kérek "Pontos fizető" címre az Aradi Közlöny kiadójába. 3210

VÉTELESBLADÁS.

JOKARBAN levő billiárdasztalt megvételre keres a Mosóczi-telepi Róm. kath. Kőr. 8202

VASKÁLYHÁT (kisebbit) fűtésre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3214

ANTIK KREBENC, intarziás antik szekrények, vitrinek, Biedermayer székek, komód asztalok, székek, festmények, rézagy, ékszerek, disztárgyak, szobaborendezések, faragott szalon, perzsa-szőnyegek, írászta:ok, ágyak, szőnyegek, komplett Jókay, perzsa bundák, silskin bunda, gázreosó, hegedűk, zongorák, file storeok, függönyök, disztárgyak stb. eladók. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

UJ ÜZLETBRENDEZÉS jutányos áron eladó, Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

SÜRGÖSEN KERESSEK ebédőbe való keleti perzsa-szőnyegeket, összekötő perzsaikat s különböző gyári szőnyegeket, komplett 12 személyes ezüst evőkészletet, antik és modern butorokat, ezüst tálcákat s különböző ezüst tárgyakat, figurális porcellánokat, bördöndöket, Biedermayer ebédőt stb. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Készpénzért

megvesszük butorait, ezüstjét, antik tárgyait, szőnyegeit, varrógépeket stb. stb. Eladó olesón Lengyel-féle teli háló, konyhaberendezés, Singer varrógép, festmények stb. stb. COMISIO bizományi üzlet Bulev. Reg. Maria 9. — A veünk összeköttetésben álló temesvári zálogház 24 százalék mellett folyósít kölcsönöket arany és ezüst tárgyakra, ékszerekre, valódi szőnyegekre, irógépekre, stb. úgy, hogy ilyen tárgyaknak a zálogházba való eljuttatására megbízásokat ismételtelen elfogadjunk.

Uj áraival szenzációs lesz

Lovasberényi

téli éttermének ujonnan renovált és kibővített helyiségei.

Ujdonság. Büfiférendszer. Ujdonság.

Hirdetmény.

Covasint hegycöszségben október 3-án kezdődik a szüret.

Addig minden szőlőbirtokos köteles hegycöszségi adóját kifizetni.

Elnök:

Brádean Nicolae.

8205

A menyézái nyaralók

és kirándulók figyelemébe!

Aki jól, olesón akar étkezni, keresse fel a

KAUFMANN-vendéglőt.

Kitünő házikoszt.

Hirdessen a 47 éve

fennálló

"Aradi Közlöny"-ben

FILLÉRES GYORS

ARAD — BUDAPEST — ARAD

Az Est-lapok — Dimineata — Aradi Közlöny rendezésében

475.-lei oda-vissza utazás vas-
uti és vizumköltséggel

személyenként.

Indulás október 12-én,
egyéni és kollektív utlevéllel.

Jelentkezéseket elfogadják és minden felvilágosítást megadnak az Aradi Közlöny kiadóhivatalai és Künstler Utazási Iroda.

Bővebbet lapunk 3-ik oldalán.